

“Arran de la crisi,
tenim més demanda
de gent jove
amb nens petits”

JORDI PLAY

En què heu notat a Càritas els efectes de la crisi?

—L’any 2007 ja vam detectar que es produïrien grans canvis per un seguit de circumstàncies que s’han consolidat. En primer lloc, molta gent que uns anys abans havien acudit a nosaltres i els havíem ajudat a trobar feina, retornaven a Càritas. Van ser els primers que es van quedar desocupats, perquè ja es trobaven en una situació de molta feblesa. En segon lloc, va créixer la demanda de parelles joves amb nens petits que tenien dificultats per a satisfer les necessitats econòmiques. I, en tercer lloc, van acudir a nosaltres famílies d’immigrants que es reagrupaven alhora que perdien la feina.

—D’on surten els recursos econòmics de Càritas?

—L’any 2010 vam gestionar 32,8 milions d’euros, que va significar un increment del 7,5% respecte al 2009. L’any passat, el 74% dels recursos —24 milions d’euros— provenia de donacions privades (persones que ens fan arribar l’ajut individualment) i el

Des del 2004, Carme Borbonès i Brescó (Lleida, 1944) presideix Càritas Catalunya, que agrupa els diversos centres de Càritas de les deu diòcesis catalanes. També és membre i secretària del Consell Assessor de Polítiques Socials i Familiars de la Generalitat de Catalunya i professora de pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili. Reivindica la formació a gent necessitada que es fa a Càritas, per sobre de campanyes més “vistoses i mediàtiques” com ara les de recollides d’aliments.

26% —uns 8,6 milions d’euros—, de les diverses administracions: l’estatal, l’autonòmica, les diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments. A aquests recursos econòmics cal afegir-hi els aliments, roba, material escolar i més.

—En què es van invertir aquests diners, l’any 2010?

—Les partides més importants van ser destinades a projectes d’acollida (7,5 milions d’euros), ocupació (5,6 milions), infància (4,7 milions), vellesa (2,4 milions), família (1,5 milions) i ha-

bitatge (1,2 milions), però en gestionem molts més amb partides pressupostàries més petites.

—Quants socis teniu?

—Uns 3.800, en total. Són persones que paguen una quota cada trimestre. Després hi ha 1.800 persones identificades que donen diners esporàdicament, a més de 2.860 donants anònims.

—Com s'organitza Càritas a Catalunya?

—A cada una de les deu diòcesis que té Catalunya hi ha diversos punts, establerts a les parròquies, un total de 514. Som la xarxa de solidaritat més gran del país, si ens referim a donacions gratuïtes.

—Quin és l'objectiu final d'una entitat com la que presidiu?

—Treballem perquè la gent més vulnerable i més afeblida de la nostra societat pugui viure-hi en igualtat d'oportunitats. Per això destinem molts recursos a la formació, que moltes vegades és d'un nivell bàsic. Per exemple, ensenyem a persones a comportar-se degudament en una entrevista de feina i a respondre adequadament les preguntes que els formulin. Hi ha molta gent que no té hàbits laborals ni habilitats socials. És allò tan vell d'ensenyar a pescar, i no només donar el peix.

—Quin és el perfil del receptor d'ajut?

—Les famílies joves, o monoparentals, amb infants a càrrec, constitueixen una bona part de la demanda. Després hi ha una gran proporció d'homes que han perdut la feina i que tenen dificultats per a reinserir-se laboralment, perquè no tenen sostre, estan sols i viuen molt precàriament.

—Bona part dels receptors d'ajut són nens i joves?

—Sí. Per això des dels nostres punts parroquials donem atenció als infants i joves que necessiten un reforç escolar. A moltes parròquies tenim aules amb ordinadors i professors voluntaris que els ajuden a fer els deures. Els nens també berenen i en alguns casos sopen i després se'n van a casa seva. L'espectre de persones que demana ajut és molt ampli, i les actuacions de cadascuna de les parròquies s'organitza d'acord amb les necessitats.

—Hi ha més demanda d'ajut a les ciutats o a les poblacions més petites?

—A les ciutats més grans, perquè als indrets més petits funcionen molt bé les xarxes cíviques, especialment a Catalunya. Els nostres centres, situats a capitals de comarca, actuen sobre la mateixa capital, però a la vegada estan en xarxa amb els centres de Càritas de poblacions més petites.

—Quantes campanyes porteu a terme cada any?

—La de Nadal és una de les més importants. I després hi ha la de Corpus. Aquestes dues les portem a terme cada any. També hi ha les emergències internacionals, com ara el cas del terratrèmol d'Haití de l'any passat, o el tsunami de l'Índic del 2004, i més, perquè la nostra solidaritat es projecta cap a tot el món. Això a part, cada Càritas parroquial, si detecta unes necessitats concretes, organitza una campanya local. Una de les nostres idees bàsiques és la proximitat amb les persones amb qui vivim cada dia.

—En què consisteix la campanya de Nadal?

—A cada punt s'organitza una campanya específica, de manera que en alguns llocs s'incideix més en la recaptació econòmica i en uns altres, en l'ajut en espècies, aportant lots. A vegades també hi col·laboren, per exemple, col·legis, empreses o clubs esportius, i entitats que potser no són les més típiques en aquesta mena de campanyes, perquè contínuament explorem noves fórmules. Per exemple, actualment col·laboren amb Càritas tots els clubs federats de la Federació Catalana de Basquetbol, i ho fan en una campanya que es diu "Fes la teva cistella". Catalunya té un teixit associatiu molt ric i la gent té moltes ganes de col·laborar.

—I la campanya de Corpus?

—Per a nosaltres és molt especial, perquè és la nostra festa i portem a terme una altra crida, però més petita.

—També hi haurà gent que s'aprofitarà de l'ajut, per bé que en realitat no el necessita.

—Nosaltres pensem que la persona que se'n apropa és que realment ho necessita, i confia en nosaltres, i a Càritas no jutgem ningú. Ens dediquem a ajudar tothom.

—Teniu controlada la gent que sol·licita ajut?

—Sí, quan és un ajut sistemàtic, per exemple famílies que tenen mancances

cròniques i acudeixen a nosaltres periòdicament. En tot cas, des dels centres parroquials també treballem amb els ajuntaments i els consells comarcals, de manera que estem en xarxa amb les administracions.

—En un país amb bonança econòmica no caldria que existís Càritas?

—Estem convençuts que encara que la gent tingui solucionada la supervivència, sempre va bé de tenir una mà al costat que ajuda. El que oferim nosaltres és fer costat a les persones, no deixar-les soles. D'una altra banda, jo distingiria l'ajut humanitari —que fan també entitats com ara la fundació Banc dels Aliments o la Creu Roja, amb les quals treballem conjuntament— d'una altra mena d'ajut que nosaltres oferim i que no és tan vistós ni mediàtic, com ara l'assessorament pedagògic. També cal dir que durant la bonança econòmica dels últims anys a Catalunya ens venia també molta gent demanant ajut.

—Quantes persones voluntàries treballem per a Càritas Catalunya?

—Tenim 8.500 voluntaris, amb un augment respecte a l'any 2009 d'un 3,5%, des de metges que ofereixen orientació alimentària fins a psicòlegs o mestres que també ofereixen cursos o xerrades informatives.

—I quants treballadors fixos teniu?

—En plantilla, 500 treballadors amb nòmina a tot Catalunya en diverses activitats especialitzades. Gaudim d'una estructura mínima, però molt eficient. Pel que fa a les persones ateses l'any passat, van ser 132.144, més del doble que l'any 2007.

—Heu dit que, esporàdicament, treballeu conjuntament amb la fundació Banc dels Aliments o la Creu Roja. Com us organitzeu?

—Tenim una coordinació continuada i converses periòdiques. Per exemple, a la campanya de recollida d'aliments, a moltes capitals de comarca s'habilita un espai conjunt de totes tres entitats i algunes altres que també hi participen molt activament. S'obre aleshores allò que anomenem un *rebot solidari*, on s'emmagatzemen els aliments que es reben diàriament per part de ciutadans i entitats.

Oriol Ballester